

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

Development the Teacher Competency Strengthen Program on
Academic Aspect, School under the Office of Kalasin Primary
Educational Service Area 2

ดลจิตร์ ภูชมพูล¹, กาญจน์ เรืองมนตรี²

Donjit Poochompoon¹, Karn Ruangmontri²

ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2561

E-mail : djflok1712@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านวิชาการ 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านวิชาการ และ 3) พัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านวิชาการประเมินความถูกต้องเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านวิชาการ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 305 คน ระยะที่ 3 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านวิชาการ ทำการศึกษาโรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ ในการพัฒนาและเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านวิชาการ 2 แห่ง ตรวจสอบความเหมาะสมของโปรแกรมโดยการสนทนา

¹นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹Graduate Student. Master of Education (Educational Administration).
Mahasarakham University, Thailand.

²คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

²Faculty of Education. Mahasarakham University, Thailand.

*ได้รับบทความ: 11 พฤษภาคม 2562; แก้ไขบทความ: 2 กรกฎาคม 2562; ตอบรับ
การตีพิมพ์: 9 กรกฎาคม 2562

กลุ่ม และประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านวิชาการ สังกะระห์ได้ 6 องค์ประกอบ 28 ตัวชี้วัด ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ/ตัวชี้วัดพบว่า องค์ประกอบและตัวชี้วัดมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านวิชาการ มีสภาพปัจจุบัน โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และมีสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก 3) องค์ประกอบของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1)บริบทของโปรแกรม 2)วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3)เนื้อหาสาระ 4)กิจกรรม 5)สื่อ/แหล่งเรียนรู้ และ 6)การวัดและประเมินผล ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน โดยรวมมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : 1. การพัฒนาโปรแกรม 2. โปรแกรมเสริมสร้าง 3. สมรรถนะครูด้านวิชาการ

ABSTRACT

The objectives of the research were to 1)study the indicators of components of teacher's competency on academic, 2)study the current state and desirable state of strengthen teacher's competency on academic aspect, 3)development strengthen program on academic aspect, school under the Office of Kalasin Primary Educational Service Area 2. The study were divided into 3 phases, the first phase was study indicators of components of teacher's competency on academic, 5 luminaries assessed the suitability of components and indicators, the second phases was study the current state and desirable state of strengthen teacher's competency on academic aspect, collected data from sample group 305 teachers under the Office of Kalasin Primary Educational Service Area 2, and the third phase was development strengthen program on academic aspect, school under the Office of Kalasin Primary Educational Service Area 2, investigated program by focus group, suitability assessment and possibility assessment. Descriptive statistics used in this study were mainly percentage, mean and standard deviation.

The result of this study were found: 1) The result of synthesized components were 6 component 28 indicators with suitability assessed by 5 luminaries were found, the components and indicators overall at highest level. 2) The result of current state and desirable state of the strengthen teacher on academic aspect. The current state over all were at moderate level and the desirable state over all at high level. 3) The components of strengthen teacher's competency on academic aspect of school under the Office of Kalasin Primary Educational Service Area 2 included 6 component were 1) content of program 2) objective of program 3) content 4) ability 5) media and learning place and 6) measurement and evaluation. The result of program suitability and possibility assessment were found the both assessed overall at high levels.

Keywords : 1. Development Program 2. Strengthen Program 3. Teacher Competency on Academic

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การจัดการศึกษาของไทยได้พัฒนาให้ก้าวทันกับสังคมยุคโลกาภิวัตน์ ดังจะเห็นได้จากการปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยจัดให้มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 มุ่งเน้นในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสูงสุด เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณลักษณะของคนไทยให้เป็นคนดี เป็นคนเก่ง และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ผลลัพธ์ที่การศึกษาเน้นให้เกิดขึ้นในสังคมนั้น ผู้มีบทบาทสำคัญคือ ครู ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนในทุกด้าน (รัตมี สีหะนันท์, 2551 : 1) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการกำหนดความต้องการการพัฒนาสมรรถนะของครู และการประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างแบบทดสอบเพื่อประเมินสมรรถนะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามโครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบกิจกรรมจัดระบบพัฒนาครูเชิงคุณภาพเพื่อการพัฒนาครูรายบุคคล ซึ่งคณะทำงานประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการศึกษา ผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ร่วมกันพิจารณาและกำหนดสมรรถนะครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์สมรรถนะครู ประกอบด้วย เจตคติ ค่านิยม ความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานตามภารกิจงานในสถานศึกษา จากแบบประเมิน สมรรถนะและมาตรฐานของครูผู้สอน ที่หน่วยงานต่างๆ ได้จัดทำไว้

ได้แก่ แบบประเมินคุณภาพการปฏิบัติงาน (สมรรถนะ) เพื่อให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีและเลื่อนวิทยฐานะ ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) มาตรฐานวิชาชีพครู ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา รูปแบบสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (สค.บศ.) นอกจากนี้ยังศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากการสังเคราะห์สามารถสรุปได้ว่า สมรรถนะครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย สมรรถนะหลัก และสมรรถนะประจำสายงาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553 : 12) คุณภาพของครูเป็นปัจจัยสำคัญต่อคุณภาพการจัดการศึกษาการที่จะพัฒนาครูให้มีคุณภาพจำเป็นต้องคำนึงถึงคุณลักษณะที่สำคัญในที่นี่คือ “สมรรถนะ” เนื่องจากสมรรถนะเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นที่ทำให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานได้ประสบความสำเร็จและมีคุณภาพสมรรถนะสามารถทำให้บุคคลสร้างผลการปฏิบัติงานที่ดี หรือตามเกณฑ์ที่กำหนดในงานที่รับผิดชอบและสมรรถนะยังสามารถจำแนกความแตกต่างระหว่างบุคคลที่มีสมรรถนะการปฏิบัติงานสูงและบุคคลที่มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานต่ำได้คุณลักษณะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของบุคคลได้แก่ความรู้ ทักษะ ความสามารถ อุปนิสัย ทัศนคติ บุคลิกภาพ เป็นต้น ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้คือสมรรถนะของบุคคลนั่นเอง (ชูชัย สมितिไกร, 2552 : 27) การพัฒนาสมรรถนะของเป็นเรื่องที่สามารถทำได้ เพื่อให้บุคคลนั้นมีสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานและมีผลการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น

จากรายงานสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ด้านครูและการจัดการเรียนการสอน ครูควรได้รับการพัฒนาให้มีคุณวุฒิ มีความรู้ ความสามารถ ตรงกับความรับผิดชอบ ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มพูนความรู้เรื่อง การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การออกแบบการเรียนการสอน การวิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์ผู้เรียนการสอนรูปแบบและเทคนิคใหม่ ๆ ด้านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการวัดผลและประเมินผล ตลอดทั้งการวิจัยในชั้นเรียน ครูควรเตรียมการสอนหรือวางแผนการเรียนการสอน โดยจัดทำแผนการสอนให้เป็นปัจจุบัน ควรบันทึกหลังการสอนอย่างต่อเนื่อง ครูควรจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายสอดคล้องกับผู้เรียน จัดกิจกรรมฝึกให้ผู้เรียนคิด วิเคราะห์แก้ปัญหา คิดไตร่ตรอง คิดนอกกรอบมีวิจารณญาณจัดกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาเรียนรู้จากผู้รู้และสถานที่จริง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2, 2560 : 20-24)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจการพัฒนาโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านวิชาการ โดยมีความมุ่งหวังให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาสมรรถนะของครูด้านวิชาการ และเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหา

สมรรถนะครู ส่งผลต่อการยกระดับมาตรฐานและคุณภาพครูด้านวิชาการ เพื่อให้ครูเป็นครูดีครูเก่งมีคุณธรรมมีศักยภาพสามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะครูด้านวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

2.2 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และวิธีการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

2.3 เพื่อพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้สารสนเทศองค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านวิชาการ ที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

3.2 ได้ข้อสารสนเทศสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และวิธีการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านวิชาการ สำหรับสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

3.3 ได้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านวิชาการ ที่สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือหรือแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะครูด้านวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ วิจัยระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านวิชาการกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทำหน้าที่ตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ประชากร ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 1,439 คน จาก 167 โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 305 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan และใช้เทคนิคการสุ่ม

แบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จาก 50 โรงเรียน ระยะที่ 3 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านวิชาการ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลซึ่งทำหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของโปรแกรม โดยการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะครูด้านวิชาการ และนำมาใช้เป็นกรอบด้านเนื้อหาของการวิจัย 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1)การพัฒนาหลักสูตร 2)การจัดการเรียนรู้ 3)การบริหารจัดการในชั้นเรียน 4)การวิจัยทางการศึกษา 5)การวัดและประเมินผล และ 6)ความเป็นครู ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านวิชาการผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะครูด้านวิชาการ และได้สังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านวิชาการได้ 6 องค์ประกอบ 28 ตัวชี้วัด ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด คือ 1)การสร้างหรือพัฒนาหลักสูตร 2)การวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อนำสู่การจัดการเรียนรู้ 3)การเลือกใช้หรือสร้างสื่อการเรียนรู้อื่นๆ และ 4)การวัดและประเมินผู้เรียน

องค์ประกอบที่ 2 การจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด คือ 1) การเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ 2)การวางแผนและเตรียมการจัดการเรียนรู้ 3)การใช้จิตวิทยาและเทคนิคการจัดการเรียนรู้และ 4)การประเมินผลและรายงานผลการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการในชั้นเรียนประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด คือ 1)การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ 2)การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์และสารสนเทศประจำชั้นเรียน 3)การสื่อสารและปฏิสัมพันธ์อันดีในชั้นเรียน และ 4)กำกับดูแลชั้นเรียนรายชั้น/รายวิชา

องค์ประกอบที่ 4 การวิจัยทางการศึกษาประกอบด้วย 6 ตัวชี้วัด คือ 1)สำรวจปัญหาหรือประเด็นการพัฒนา 2)กำหนดคำถามวิจัยและความมุ่งหมาย 3)การเก็บรวบรวมข้อมูล 4)การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล 5)การสรุปและอธิบายผล และ 6)การนำผลการวิจัยไปใช้และสะท้อนผล

องค์ประกอบที่ 5 การวัดและประเมินผล ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด คือ 1)วิเคราะห์สิ่งที่ต้องการวัดและประเมินผล 2) เลือกวิธีการและเครื่องมือสำหรับการวัด 3) การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ 4) การดำเนินการวัดและการจัดกระทำกับข้อมูล และ 5) การประเมินผลและสรุปผล

องค์ประกอบที่ 6 ความเป็นครูประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด คือ 1) ภาวะความเป็นครู 2) การสนทนาอย่างสร้างสรรค์ 3) การเป็นบุคคลแห่งการเปลี่ยนแปลง 4) การปฏิบัติงานอย่างไตร่ตรอง และ 5) การมุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน

ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ/ตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านวิชาการ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน พบว่า องค์ประกอบและตัวชี้วัดมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด 5 องค์ประกอบ และในระดับมาก 1 องค์ประกอบ

5.2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์การเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 การเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีสภาพปัจจุบัน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และมีสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก

5.3 ผลการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า องค์ประกอบของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบ 1 บริบทของโปรแกรม รายละเอียดของโปรแกรม ได้แก่ ชื่อโปรแกรม เหตุผลและที่มาของโปรแกรม กลุ่มเป้าหมาย สถานที่ และระยะเวลาที่ใช้ทั้งหมด องค์ประกอบ 2 วัตถุประสงค์ของโปรแกรมหรือความมุ่งหมายโดยภาพรวมของโปรแกรม องค์ประกอบ 3 เนื้อหาสาระองค์ความรู้ที่ต้องการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านวิชาการ ได้แก่ เนื้อหาและแบบฝึกปฏิบัติ องค์ประกอบ 4 กิจกรรมลักษณะของงานที่มอบหมายให้กลุ่มเป้าหมายได้ลงมือปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาของโปรแกรม องค์ประกอบ 5 สื่อ/แหล่งเรียนรู้เอกสาร และสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมของโปรแกรม องค์ประกอบ 6 การวัดและประเมินผลเป็นวิธีการตรวจสอบผลการพัฒนาครู โดยใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านวิชาการ ประกอบด้วย วิธีการวัด เครื่องมือวัดและเกณฑ์การประเมินผล

ร่างเนื้อหาโปรแกรม ประกอบด้วย 6 โมดูล ได้แก่ โมดูลที่ 1 การพัฒนาหลักสูตร โมดูลที่ 2 การจัดการเรียนรู้โมดูลที่ 3 การบริหารจัดการในชั้นเรียนโมดูลที่ 4 การวิจัยทางการศึกษา โมดูลที่ 5 การวัดและประเมินผล โมดูลที่ 6 ความเป็นครู

โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมโมดูลละ 25 ชั่วโมง และสรุปผลการใช้

โปรแกรม 3 ชั่วโมง รวมระยะเวลา 153 ชั่วโมง ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7คน โดยรวม มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ผลการศึกษาของคํประกอบและตัวชี้วัดผลการศึกษาของคํประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านวิชาการผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะครูด้านวิชาการ และได้สังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านวิชาการได้ 6 องค์ประกอบ 28 ตัวชี้วัด ดังนี้องค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด คือ 1)การสร้างหรือพัฒนาหลักสูตร 2)การวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อนำสู่การจัดการเรียนรู้ 3)การเลือกใช้หรือสร้างสื่อการเรียนรู้ และ 4)การวัดและประเมินผู้เรียนผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ตัวชี้วัดองค์ประกอบที่ 2 การจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด คือ 1)การเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ 2)การวางแผนและเตรียมการจัดการเรียนรู้ 3)การใช้จิตวิทยาและเทคนิคการจัดการเรียนรู้และ 4)การประเมินผลและรายงานผลการจัดการเรียนรู้องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการในชั้นเรียนประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด คือ 1)การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ 2)การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์และสารสนเทศประจำชั้นเรียน 3) การสื่อสารและปฏิสัมพันธ์อันดีในชั้นเรียนและ 4)กำกับดูแลชั้นเรียนรายชั้น/รายวิชา องค์ประกอบที่ 4 การวิจัยทางการศึกษาประกอบด้วย 6 ตัวชี้วัด คือ 1)สำรวจปัญหาหรือประเด็นการพัฒนา 2)กำหนดคำถามวิจัยและความมุ่งหมาย 3)การเก็บรวบรวมข้อมูล 4)การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล 5)การสรุปและอธิบายผล และ 6)การนำผลการวิจัยไปใช้และสะท้อนผลขององค์ประกอบที่ 5 การวัดและประเมินผล ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด คือ 1)วิเคราะห์สิ่งที่ต้องการวัดและประเมินผล 2)เลือกวิธีการและเครื่องมือสำหรับการวัด 3)การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ 4)การดำเนินการวัดและการจัดกระทำกับข้อมูล และ 5)การประเมินผลและสรุปผล และองค์ประกอบที่ 6 ความเป็นครู ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด คือ 1)วุฒิภาวะความเป็นครู 2)การสนทนาอย่างสร้างสรรค์ 3)การเป็นบุคคลแห่งการเปลี่ยนแปลง 4)การปฏิบัติงานอย่างไต่ตรง และ 5)การมุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนผลการศึกษาและสังเคราะห์องค์ประกอบมีความสอดคล้องกับ พิมพ์ันต์ เดชะคุปต์ และพรทิพย์ แข็งขัน (2551 : 9-15) ได้เสนอสมรรถนะที่เกี่ยวข้องด้านวิชาการของครู 6 ด้าน ได้แก่ 1)การพัฒนาหลักสูตร 2)การจัดการเรียนรู้ 3)การบริหารจัดการในชั้นเรียน 4)การวิจัยทางการศึกษา 5)การวัดและประเมินผล และ 6)ความเป็นครู

6.2 ผลการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 องค์ประกอบของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1)บริบทของโปรแกรม 2)วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3)เนื้อหาสาระ 4)กิจกรรม

5) สื่อ/แหล่งเรียนรู้ และ 6) การวัดและประเมินผล เนื้อหาโปรแกรม ประกอบด้วย 6 โมดูล ได้แก่ โมดูลที่ 1 การพัฒนาหลักสูตร โมดูลที่ 2 การจัดการเรียนรู้ โมดูลที่ 3 การบริหารจัดการในชั้นเรียน โมดูลที่ 4 การวิจัยทางการศึกษา โมดูลที่ 5 การวัดและประเมินผล และโมดูลที่ 6 ความเป็นครู โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 มีระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมโมดูลละ 25 ชั่วโมง และสรุปผลการใช้โปรแกรม 3 ชั่วโมง รวมระยะเวลา 153 ชั่วโมง ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม เสริมสร้างสมรรถนะครูด้านวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน โดยรวมมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ผลการประเมิน โปรแกรมสอดคล้องกับการศึกษาของ สาระ ปัทมพงศา (2551 : 81) ได้ศึกษาการพัฒนาคู่มือการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนวัดกาญจนาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 พบว่า การประเมินความเหมาะสมของคู่มือพบว่ามีความถูกต้องสมบูรณ์ทั้งเนื้อหาภาษาและการนำไปพัฒนาตนและการเตรียมความพร้อมใช้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

7.1.1 การนำโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านวิชาการไปใช้ ควรมีการศึกษาเนื้อหาของโปรแกรม และศึกษาเนื้อหาที่ต้องการเพิ่มเติมการอบรมแต่ละหัวข้อ โดยสามารถเพิ่มเติมเอกสาร และชั่วโมงของกิจกรรมได้ตามความเหมาะสม

7.1.2 การวัดและประเมินผลกิจกรรมอบรมให้ความรู้ ให้ใช้แบบทดสอบที่มีความสอดคล้องกับเนื้อหาการอบรม โดยหากมีการเพิ่มเนื้อหา ให้เพิ่มแบบทดสอบให้สอดคล้องกัน และควรมีการวัดและประเมินผลผู้เข้ารับการอบรมก่อน และหลังการอบรม เพื่อทราบความก้าวหน้าของผู้รับการอบรม

7.1.3 การนิเทศภายใน สถานศึกษาอาจแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการนิเทศภายใน โดยเฉพาะ สำหรับรูปแบบของกิจกรรมการนิเทศภายใน สามารถปรับให้เป็นการนิเทศครั้งเดียวหรือพร้อมกันหลายโมดูล โดยขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้มีอำนาจพิจารณา และความเหมาะสม

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

7.2.1 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลสมรรถนะครูด้านวิชาการ ที่ได้มาตรฐาน และมีกระบวนการสร้างเครื่องมือตามหลักการวัดผลการศึกษา

7.2.2 ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านอื่น ๆ ได้แก่ สมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีม สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ เป็นต้น

8. เอกสารอ้างอิง

- ชูชัย สมितिไกร. (2552). การสรรหาคัดเลือกและการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : วีพรีน.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพรทิพย์ แข็งขัน. (2551). สมรรถนะและแนวทางการพัฒนาครูในสังคมที่เปลี่ยนแปลง. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- รัศมี สีหะนัน. (2551). การประเมินสมรรถนะความเป็นครูของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานีเขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผล. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สาระ ปัทมพงศา. (2551). การพัฒนาคู่มือการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนวัดกาญจนาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. สุราษฎร์ธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. (2560). รายงานผลการปฏิบัติราชการประจำปีการศึกษา 2560. กาฬสินธุ์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). คู่มือประเมินสมรรถนะครู (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

9. คำขอบคุณ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี อาจารย์ที่ปรึกษาที่ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.เพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธัชชัย จิตรนันท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ และคณาจารย์ภาควิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษาทุกท่าน ที่ให้คำปรึกษา และคำแนะนำที่ดี ช่วยให้ผู้วิจัยได้ประสบความสำเร็จในการเรียน และการทำงาน ผู้วิจัยขอขอบพระทัยของงานวิจัยฉบับนี้ เพื่อบูชาพระคุณบิดามารดา และบูรพาจารย์ทุกท่าน